

Yoklama ve Anket Aynı Şey mi?

Prof.Dr. Ömer Cevdet Bilgin
Atatürk Üniversitesi İstatistik Bölümü

Profesyonel araştırmacılar da dâhil olmak üzere, pek çok kişi bu iki terimi birbirinin yerine kullanmaya devam ediyor. Oysa, bir yoklama (/survey) ve bir anket (/questionnaire) arasındaki ayrımı bilmek önemlidir.

Yoklama ve anket arasındaki fark şudur ki ikincisi herhangi bir yazılı sorular kümesinden ibaretken, birincisi hem sorular kümesini hem de bu sorulara verilen yanıtları toplamayı, düzenlemeyi ve analiz etmeyi ihtiva eder. Bir başka deyişle, “anket” içeriği betimleyen bir terimken, “yoklama” içeriği, metodu ve analizi betimleyen daha geniş bir terimdir.

	Yoklama	Anket
Soruların kendileri	Var	Var
Anketin doldurulması	Var	Yok
Yanıtların analizi	Var	Yok

Tek başına anketlerin kullanımı sınırlıdır. Kullanım alanları arasında, bir e-posta listesi oluşturmak, ödemeleri veya bağışları kaydetmek veya iş başvurusu yapanların kişisel enformasyonunu toplamak sayılabilir.

Eğer yanıtlayıcılarından aldığın geri bildirimini analiz ederek, genel neticelere varmak istiyorsan, bir yoklama yapıyorsun demektir.

İyi Bir Anket Nasıl Yazılır?

Konu ne kadar kişisel veya genel olursa olsun, her soru kümesi bir ankettir. Anketin ister kendi başına olsun, isterse bir yoklamanın parçası olsun, iyi sonuçlar elde etmek için iyi sorular sormaya ihtiyacın var. Aynı zamanda, bir anketi yazarken, uzunluğunu da hesaba katmalısın. Soru sayısı arttıkça, anketlerin tamamlanma oranı genellikle düşer. Bir öğrenme-çalışmasında, 40 soruluk anketlerin yanıtlanma oranının 10 soruluk anketlere göre yaklaşık olarak %10 daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca insanlar, uzunluğu ne olursa olsun, bir anketi doldurmak için, yaklaşık 10 dakikalarını harcama eğilimindedirler. Bu, daha az soru sorarsan, yanıtlayıcılarının her bir soru için daha fazla zaman harcayacağı manasına gelir.

Bir yoklamanın parçası olan şu 2-sorulu anket aşırı bir misal olabilir (ne kadar kısa olduğuna bakarsan), fakat her bir soruyu düşünerek cevaplamaları için yanıtlayıcıları motive etmede efektiftir:

1. Bu markayı bir arkadaşına veya bir meslektaşına tavsiye etmen ne kadar olabirliklidir?

Hiç olabirlikli değil					Aşırı olabirlikli					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Bu puanı niçin verdin?

İyi Bir Yoklamanın 3 Aşaması

Bir yoklamayı dizayn etme, tatbik etme ve analiz etme şeklin de, sonuçlarına sorduğun sorular kadar tesir eder. Şimdi bu aşamaların her birini inceleyelim:

1. Yoklama dizaynı, yoklama ve anket arasındaki kilit bir farka işaret eder. Bu, yoklama projenin her bölümünü planlamayı ihtiva eder – yoklama amaçlarını tanımlamaktan, yoklama yanıtlarını kimin değerlendireceğine karar vermeye kadar.
2. Yanıtları toplama şeklin de yoklamana tesir eder. Yanıtlarını toplamak için, çeşitli yaklaşımlar kullanabilirsin – yoklamanın linkini sosyal medyada paylaşmak, yoklamayı hedef kitlene e-posta ile göndermek ve web-sitene yerleştirmek gibi. Bunun için yardım alabileceğin web-siteleri de mevcut. Mesela [SurveyMonkey](#) bunlardan birisi.
3. Yanıtlar geldikçe, SurveyMonkey Analyze aracılığıyla bunlara daha yakından bakabilirsin. Bu araç, yoklama yanıtlarını segmentlere ayırmak, toplandırmak ve analiz etmek için pek çok yol sunar.